

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35218
Nom	Dret constitucional II
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	7.5
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1303 - Grau en Dret	Facultat de Dret	2	Primer quadrimestre
1921 - Programa de Doble Titulació en ADE-Dret	Facultat de Dret	2	Primer quadrimestre
1922 - PDT. Dret-Ciències Polítiques	Facultat de Dret	2	Anual
1923 - PDT Dret-Criminologia	Facultat de Dret	2	Anual
1930 - Programa Doble Titul.Dret-CC Polítiques i Adm.Públ.	Facultat de Dret	2	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1303 - Grau en Dret	15 - Dret Constitucional II	Obligatòria
1921 - Programa de Doble Titulació en ADE-Dret	3 - Assignatures obligatòries de segon curs	Obligatòria
1922 - PDT. Dret-Ciències Polítiques	3 - Assignatures obligatòries de segon curs	Obligatòria
1923 - PDT Dret-Criminologia	3 - Assignatures obligatòries de segon curs	Obligatòria
1930 - Programa Doble Titul.Dret-CC Polítiques i Adm.Públ.	3 - Assignatures obligatòries de segon curs	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament

CATALA BAS, ALEJANDRO HUGO

55 - Dret Constitucional, Ciència Política i de l'Administració

RESUM

Dret Constitucional II és una assignatura obligatòria que s'imparteix en el segon curs del Grau en Dret, durant el primer trimestre i la seva càrrega lectiva és de 7,5 crèdits ECTS.

Els continguts que s'abordaran en aquesta assignatura són:

El sistema dels drets fonamentals i llibertats públiques en l'ordenament constitucional espanyol. La clàusula d'igualtat dels drets fonamentals i les llibertats públiques, els principis rectors de la política social i econòmica. Sistema de garanties: garanties jurisdiccionals i extra-jurisdiccionals. Nivells de protecció: nacional, supranacional, internacional.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Aquesta assignatura dona continuïtat i complementa els continguts de l'assignatura Dret Constitucional I, que s'imparteix com a assignatura de formació bàsica en el primer curs del Grau en Dret, per la qual cosa es recomana la superació prèvia de l'esmentada assignatura.

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENTATGE (RD 822/2021)

1303 - Grau en Dret

- Capacitat per reconèixer la importància del dret com a sistema regulador de les relacions socials.
- Capacitat per utilitzar els principis i els valors constitucionals, el respecte dels drets humans, posant una atenció especial en la igualtat entre homes i dones, la sostenibilitat i la cultura de la pau, com a eines de treball en la interpretació de l'ordenament jurídic.
- Capacitat per al maneig de fonts jurídiques (legals, jurisprudencials i doctrinals).
- Capacitat per llegir i interpretar textos jurídics.
- Capacitat per comunicar-se correctament de forma oral i escrita en l'àmbit jurídic.
- Capacitat per adquirir els coneixements bàsics d'argumentació jurídica.

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

Aquesta assignatura ha d'estar orientada a que l'alumnat assolisca estes competències com a resultats d'aprenentatge:

- Conèixer els drets fonamentals i llibertats públiques en l'ordenament constitucional espanyol
- Conèixer el concepte i contingut de la igualtat, dels drets fonamentals i les llibertats públiques com a valors constitucionals.
- Conèixer els principis rectors de la política social i econòmica continguts en la Constitució espanyola.
- Conèixer els sistemes de garanties: les garanties jurisdiccionals i garanties extra-jurisdiccionals i nivells de protecció: nacional, supranacional, internacional dels drets i llibertats públiques.
- Desenvolupar capacitats d'elaborar estudis i treballs jurídics sobre la igualtat i les llibertats mitjançantraonament crític.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. EL PROCÉS DE DEFENSA DELS DRETS HUMANS.

- 1.- Primeres manifestacions i Declaracions de drets.
- 2.- Les evolució en el reconeixement de drets
- 3.- La universalització dels drets i llibertats.

2. ELS DRETS FONAMENTALS I LES LLIBERTATS PÚBLIQUES A LA CONSTITUCIÓ ESPANYOLA

- 1.- El concepte de drets fonamentals i característiques.
- 2.- L'eficàcia dels drets fonamentals.
- 3.- Els límits dels drets fonamentals.
- 4.- La interpretació dels drets fonamentals.
- 5.- Les condicions per a l'exercici dels drets fonamentals

3. LES GARANTIES GENÈRIQUES I INSTITUCIONALS DE PROTECCIÓ DELS DRETS FONAMENTALS

- 1.- Garanties genèriques de protecció dels drets.
- 2.- El Defensor del Poble.
- 3.- La Suspensió dels drets fonamentals

4. LES GARANTIES JURISDICCIONALS DE PROTECCIÓ DE DRETS

- 1.- Processos especials de protecció dels drets en els àmbits jurisdiccionals administratiu, penal, laboral i civil.
- 2.- El Recurs d'Amparo Constitucional.
- 3.- La protecció internacional. El sistema europeu de protecció dels Drets.

5. LA CLÀUSULA GENERAL D'IGUALTAT

- 1.- La igualtat davant la llei, en la llei i en l'aplicació de la llei.
- 2.- Discriminació i diferenciació.
- 3.- La transversalitat del principi d'igualtat
- 4.- La Discriminació Positiva.

6. EL DRET A LA TUTELA JUDICIAL

- 1.- El contingut del dret a la tutela judicial.
- 2.- L'accés al sistema judicial.
- 3.- El curs del procés. La indefensió.
- 4.- La finalització del procés.
- 5.- Les garanties constitucionals del procés penal.

7. ELS DRETS DE L'ÀMBIT PERSONAL

- 1.- Vida i integritat física i psíquica.
- 2.- Llibertat ideològica i llibertat religiosa.
- 3.- Honor, intimitat i pròpia imatge.
- 4.- Inviolabilitat del domicili.
- 5.- Secret de les comunicacions.
- 6.- La protecció enfront de l'ús de la informàtica.
- 7.- Llibertat de residència i desplaçament.
- 8.- Dret a contraure matrimoni.

8. LA LLIBERTAT PERSONAL

- 1.- Les característiques generals de la llibertat personal.
- 2.- La detenció. Límits, condicions i garanties.
- 3.- La presó preventiva.
- 4.- La pèrdua de la llibertat per condemna penal. El principi de legalitat i la reserva de llei en matèria penal.
- 5.- La potestat sancionadora de l'Administració.

9. LLIBERTATS D'EXPRESSIONI I INFORMACIÓ

- 1 .- La llibertat d'expressió.
- 2 .- Dret a rebre informació.
- 3 .- Les llibertats informatives.

10. ELS DRETS DE PARTICIPACIÓ SOCIAL I POLÍTICA

- 1 .- El dret de reunió.
- 2 .- El dret d'associació.
- 3 .- Els partits polítics. Naturalesa i funcions. Creació, funcionament i il·legalització.
- 4.- El dret de sufragi actiu.
- 5 .- Dret de sufragi passiu. Dret d'accés a càrrecs públics de representació política.
- 6 .- Dret d'accés a càrrecs i funcions públiques no representatius.
- 7 .-El dret de petició i altres mecanismes de democràcia directa

11. DRETS DE ECONÒMICS, SOCIALS I CULTURALS

- 1 .- El dret a l'educació.
- 2 .- La llibertat d'ensenyament.
- 3 .- La llibertat sindical i el dret d'associació empresarial. Drets d'àmbit laboral
- 4 .- La propietat privada, dret de fundació i llibertat d'empresa
- 5 .- Altres drets econòmics, socials i culturals.

12. ELS DEURES CONSTITUCIONALS

- 1 .- La noció de deure constitucional.
- 2 .- Deures militars i objecció de consciència.
- 3 .- Deures tributaris.
- 4 .- Altres deures constitucionals.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	75,00	100
Elaboració de treballs en grup	6,00	0
Elaboració de treballs individuals	6,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,50	0
Preparació de classes de teoria	7,50	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	7,50	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

L'alumne haurà d'adquirir les competències i habilitats indicades en els punts 4 i 5 sobre les matèries que figuren en els continguts del programa (punt 6). Igualment haurà d'adquirir la capacitat d'analitzar-los, interpretar-los i aplicar-los a diversos supòsits teòrico-pràctics.

Per aconseguir aquest objectiu, en el Pla pel qual es va aprovar el Grau en Dret s'atribueixen a Dret Constitucional II 7,5 crèdits ECTS, que impliquen 187,5 hs. de dedicació de l'alumne, totes elles durant el primer quadrimestre.

Les activitats a desenvolupar per l'alumne seran fonamentalment de tres tipus:

- Activitats presencials (a l'aula o lloc indicat) 75 hs.
- Activitats dirigides (fora de l'aula) 37,5 hs.
- Treball autònom de l'alumne (fora de l'aula) 75 hs.

La metodologia a emprar i la seva dedicació horària queda establerta de la manera següent:

ACTIVITATS PRESENCIALS:

Les activitats presencials es duran a terme tres dies a la setmana al llarg del primer quadrimestre (2 hs + 2 hs + 1 h). Es realitzaran activitats teòriques (exposició per part del Professor dels continguts del programa), pràctiques / dinàmiques i activitats complementàries, unes en l'aula habitual i altres fora d'ella.

De l'horari fixat per a cada assignatura en el Pla d'ordenació docent (POD) s'ha de restar un percentatge de temps de classe que és el destinat a activitats complementàries, també presencials. En el cas que aquestes no es realitzin, haurà esgotar tot l'espai temporal fixat en l'horari.

Així, les activitats presencials són de tres tipus:

- Activitats de docència presencial:

Consistiran en la transmissió de coneixements teòrics per part de professor d'una manera dinàmica, amb acostament als supòsits de la realitat actual i amb ancoratge en la seva raó històrica.

37,5 hs (vegeu cronograma en Guia annexa)

- Activitats aplicades:

Poden consistir en: resolució de problemes, pràctiques d'ordinador, elaboració de projectes, estudis i resolució de casos, simulacions, examen de retalls de premsa, exposicions públiques, treballs col·lectius, etc. Amb suficient antelació, cada professor donarà als estudiants les instruccions necessàries sobre la seva realització. (25 hs. Vegeu cronograma en Guia annexa)

- Activitats complementàries:

Són activitats de diferent naturalesa que es realitzaran a l'aula habitual en l'horari reservat per a l'assignatura o en un altre horari i dia diferent, fonamentalment en el cas d'assistència a jornades, conferències, visites a institucions, etc.

Entre les activitats complementàries s'inclouen també les proves de dinàmiques i coneixements que es realitzen (ex. Prova final global), les tutories individuals o col·lectives.

Exemple:

1 prova de dinàmiques / pràctiques avaluable (1 h)

Prova final avaluable (2 hs)

Tutoria col·lectiva (1,5 hs)

Assistència a Jornades, conferències, exposicions i altres (8 h)

TOTAL activitats presencials 75 HS.

ACTIVITATS DIRIGIDES:

Es refereix a aquelles activitats no presencials que els alumnes realitzaran fora de l'aula, bé com a treball preparatori per arribar a l'aula en condicions per formar part activa en el desenvolupament de la classe de manera que coneguin amb anterioritat els continguts que es treballaran amb el resta dels companys a l'aula, bé per ajudar a consolidar coneixements i habilitats que han estat treballats prèviament a classe (lectura de lliçó, assistència a seminari, preparació de material per les activitats aplicades, recerca de dades i informació en internet ...)

Elaboració treballs individuals (6 hs)

Elaboració treballs en grup (6 hs)

Lectura prèvia lliçó setmanal (30 min. Setmana x 15 setmanes = 7,5 hs.)

Preparació d'activitats aplicades / dinàmiques (30 min. Setmana x 15 setmanes = 7,5 hs.)

Estudi i preparació de proves avaluables i examen global (10,5 hs.)

Total: 37,5 hs.

TREBALL AUTÒNOM DE L'ALUMNE:

Es refereix al treball que l'estudiant realitza de forma individual, fora de l'aula i sense la direcció del professor. Estudi dels continguts i dinàmiques per a l'adquisició de competències, habilitats i coneixements de l'assignatura.

Total: 5 hs setmanals x 15 setmanes = 75 hs.

TOTAL: 7,5 Cr ECTS x 25 h = 187,5 hs.

Al llarg del curs, el professor podrà utilitzar la plataforma virtual "Aula virtual" (<http://aulavirtual.uv.es/>) per dipositar els materials necessaris perquè els estudiants puguin treballar a classe o fora de l'aula i per comunicar-se amb els alumnes sobre qüestions relatives a l'assignatura.

AVALUACIÓ

El procediment per al'avaluació de competències serà el de l'avaluació contínua, basada en l'assistència regular i participació de l'estudiant en les diferents activitats teòriques i aplicades que s'abordaran durant el semestre i en la realització d'una prova global final. Es poden establir algunes sessions o activitats d'obligada assistència. Per a la valoració d'assistència s'ha de considerar que l'estudiant l'ha complit si ha assistit a un mínim del 80% de les hores d'aquesta activitat

Per a l'avaluació de l'alumne es realitzaran i avaluaran:

- Prova / s escrita / si / o orals, que podran ser proves de tipus objectiu i incloure qüestions teòriques i / o problemes / pràctiques.
- Activitats aplicades (dinàmiques / activitats pràctiques) i complementàries. Podran ser individuals i / o en grup. La valoració es realitzarà a partir de l'elaboració, lliurament de treballs, memòries / informes i / o presentacions orals, així com assistència de l'estudiant a seminaris, jornades o altres activitats. Es realitzarà una prova de dinàmiques / pràctiques avaluable al voltant de la 9a setmana, i s'avaluaran com a mínim 2 dinàmiques / pràctiques d'entre les realitzades durant el quadrimestre. En tot cas, encara que en el Protocol acadèmic-docent de la Facultat de Dret s'estableix que per a l'avaluació contínua s'avaluaran com a mínim aquestes 3 activitats aplicades i / o proves, cada professor podrà tenir en consideració altres més. Així, el professor concretarà quines activitats aplicades i complementàries seran avaluables, respectant els mínims establerts.
 - Per a la realització de les activitats aplicades i complementàries, el professor de l'assignatura, podrà fer servir la metodologia de L'Aprenentatge-Servei

Els percentatges assignats per a cada activitat en la modalitat d'avaluació contínua (activitats aplicades i complementàries avaluables) quedaran especificats a la Guia Acadèmica annexa, tenint en conjunt un valor d'un 30% sobre la qualificació final.

La qualificació obtinguda en la part d'avaluació contínua es reservarà per a la segona convocatòria d'exàmens, però NO per al proper curs acadèmic. Les activitats pròpies d'avaluació contínua, serà no recuperable quan, per la seva naturalesa, no siga possible el disseny d'una prova que valori l'adquisició dels resultats d'aprenentatge en la segona convocatòria

La prova global final tindrà el valor del 70% restant de la qualificació final. Aquesta prova es realitzarà en les dates que determini la Junta de Centre. Aquesta prova global final podrà incloure igualment aspectes teòrics, pràctics o teòrico / pràctics en què s'avaluï els coneixements adquirits en les classes teòriques, activitats aplicades i activitats complementàries. En cas de proveir el/la professor/a la realització de prova final oral, la mateixa haurà d'esser objecte de enregistrament sonor.

Per superar l'assignatura serà necessari haver aprovat la prova global final.

El professorat responsable de l'assignatura podrà determinar en l'annex a la guia docent la possibilitat de canviar, motivadament, la modalitat d'examen final quan es veja obligat a realitzar la prova en una data diferent de l'oficial en aplicació de les normes previstes per al cas de coincidència d'exàmens en el Reglament d'Avaluació i Qualificació de les Titulacions de Grau i Màster de la Universitat de València, quan se'vol una altra causa reglamentàriament establida (v. gr. suposats de força major justificada). En aquests supòsits, la nova modalitat d'examen a realitzar haurà de mantindre el mateix nivell d'exigència i dificultat que el realitzat amb caràcter general en la resta de grup.

L'alumnat que haja seguit l'avaluació contínua i haja sigut avaluat d'aquesta, en el supòsit de no presentar-se a la prova final en la data oficial d'examen (tant en 1a com en *2ª convocatòria), obtindrà la qualificació de No Presentat.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- - ÁLVAREZ CONDE, E. / R, TUR AUSINA: Derecho Constitucional, Madrid, Tecnos, 2021
- ALZAGA VILLAAMIL, Ó et al.: Derecho político español, vol. II: Derechos fundamentales, Madrid, Ceura, 2017.
- BALAGUER CALLEJÓN, F. (coord.): Manual de Derecho Constitucional, vol II: Derechos y libertades fundamentales. Deberes constitucionales y principios rectores, Madrid, Tecnos, 2019.
- BILBAO UBILLOS, J. M. (dir.): Lecciones de Derecho Constitucional II, 2018.
- GIMENO SENDRA, Vicente: Los derechos fundamentales y su protección jurisdiccional, Madrid, Edisofer, 2018.
- GÓMEZ FERNÁNDEZ, Itziar (coord.): Esquemas de Derecho Constitucional, Valencia, Tirant lo Blanch, 2015.
- LÓPEZ GARRIDO, Diego et al.: Lecciones de Derecho Constitucional de España y de la Unión Europea, vol. II, 2018.
- LÓPEZ GUERRA, L. y ESPÍN TEMPLADO, E. (Coords.), Manual de Derecho Constitucional. Vol I. La Constitución y el ordenamiento jurídico. Derechos y libertades, Valencia, Tirant lo Blanch, 2022
- SÁNCHEZ FERRIZ, Remedio: Estudio sobre las libertades, Valencia, Tirant lo Blanch, 1995.

Complementàries

- - Referencias complementarias en red:
PORTALDERECHO: www.iustel.com. (Lecciones sueltas, asignaturas completas, búsqueda de referencias bibliográficas, etc). (Accesible de forma gratuita desde un ordenador conectado a la red de la Universidad o mediante conexión VPN)
Este material se complementará, además, con los textos legales contenidos en los Códigos de Leyes Políticas (fundamentalmente la Constitución Española, la Ley Orgánica del Tribunal Constitucional y las demás leyes de desarrollo de los derechos y libertades).
Las Sentencias del Tribunal Constitucional pueden encontrarse en la página web del mismo: <http://www.tribunalconstitucional.es>.
- MARTIN CUBAS, J. (coord.): Constitución, Política y Administración. España 2017, reflexiones para el debate, Tirant lo Blanch, Valencia, 2017.
- RODRÍGUEZ RUIZ, Blanca, Los derechos fundamentales ante el Tribunal Constitucional. Un recorrido jurisprudencial, Tirant lo Blanch, Valencia, 2019.
- MARTIN CUBAS, J. (coord.): Constitución, Política y Administración: repensando la Constitución + 4 décadas después, Tirant lo Blanch, Valencia, 2020.
- VVAA: Manual de Derecho Constitucional Español con Perspectiva de Género Volumen II. Derechos, deberes y garantías constitucionales. Ed. Universidad de Salamanca, colección Manuales Universitarios, 2022.

- Basis References in English:

- AGUILERA VAQUÉS, M., *Rights and Freedoms. Cases*, Barcelona, Universitat de Barcelona, 2021.
- AGUILERA VAQUÉS, M. & SERRA CRISTÓBAL, R., *Rights and Freedoms in the Spanish Constitution*, Valencia, Tirant lo Blanch, 2015.
- CAMPBELL, T., *Rights, A critical introduction*, London-New York, Routledge, 2006.
- FERRERES COMELLA, V., *The Constitution of Spain. A contextual Analysis*, Oxford, Hart Publishing, 2013, (vid. pages 235-261).
- GAMBINO, S., LOZANO MIRALLES, J., PUZO, F. & RUIZ RUIZ J.J. (co.), *The Spanish Constitutional System*, Eleven International Publishing, 2018.
- GARCÍA ROCA, J. & SANTOLAYA, P. (eds.), *Europe of Rights: A Compendium on The European Convention of Human Rights*, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden-Boston, 2012
- KELLER, H. & STONE, A. (eds.), *A Europe of Rights: the impact of the ECHR on national legal systems*, Oxford, Oxford University Press, 2008.
- LEVIN, L.: *Human Rights. Questions and answers*, Paris, Unesco, 2004